

можливості, багатократно підсилюючи використання інформації у військових та політичних цілях. Маніпуляція особистістю, використання різноманітних засобів і технологій інформаційно-психологічного впливу стали цілком буденним явищем у повсякденному житті кожного українця, у військовій і політичній боротьбі. Це стимулювало широке розповсюдження й інтенсивне використання маніпулятивних засобів і технологій впливу на людей. Сучасний етап розвитку не тільки не понизив, а навпаки посилив тенденції до використання новітніх технологій інформаційних технологій маніпулятивного змісту на психіку людей у гібридних та інформаційних війнах по всьому світу. Використання в інформаційно-комунікативних процесах маніпулятивного впливу на різні верстви населення вже давно досягло таких масштабів, що становить реальну загрозу інформаційно-психологічній безпеці особистості та суспільства в цілому. Широкомасштабне застосування маніпулятивного впливу в комунікаційних процесах дезорієнтує соціально активну частину населення, викликає психоемоційну і соціальну напругу, що не дозволяє громадянам адекватно сприймати суспільно-політичну ситуацію й діяльність державних органів. Це, у свою чергу, посилює дестабілізацію внутрішньополітичної ситуації й ускладнює будь-який розвиток і реформування суспільства.

Як висновок слід зазначити, що проблематика маніпулювання свідомістю була й залишається одним із нагальних питань соціальної та політичної психології. Формування новітньої європейської свідомості, розвиненої особистості громадянина української держави нового типу та відповідність викликам реальності, що постає перед кожним із нас, потребує оволодіння базовими знаннями щодо психологічного захисту від маніпуляцій, а також вміннями і навичками інформаційно-психологічної контрбезпеки.

1. Почепцов Г.Г., Чукут С.А. Інформаційна політика: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. – 663 с.
2. Кара-Мурза С.Г. Маніпуляція сознанием. М.: Эксмо, 2005. – 832 с.

Шубенок Тамара Іванівна

викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Максимова Маргарита Костянтинівна

студентка магістратури
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕЦИ УКРАЇНИ

Торгівля людьми як форма транснаціональної злочинності є реальністю нашого часу, яка набула нових рис у ХХІ столітті. Згідно з оцінками експертів, торгівля людьми вважається третьою за прибутковістю сферою діяльності організованої злочинності, поряд з торгівлею зброєю та наркотиками.

Україна дедалі все більше стає країною призначення для торгівлі людьми з метою трудової експлуатації в сільському господарстві, на будівництві. При цьому, слід звернути увагу на те, що більшість українських мігрантів не мають офіційних дозволів на проживання або працевлаштування, що викликає ризики потрапити в тенета торгівців людьми і трудове рабство.

На арені торгівлі людьми Україна виступає як країною призначення (в більшості країн СНД та Азії), так і країною походження «товару», а також країною транзиту до Західної Європи, США, Японії, Австралії, Ізраїлю [1, с. 373-374].

За даними Генеральної прокуратури України, у листопаді 2017 року органами досудового розслідування було опубліковано 129 кримінальних правопорушень по ст. 149 Кримінального кодексу України – торгівля людьми або інша незаконна угода щодо передачі людини; у грудні 2017 року – 116, а у січні 2018 року – 25 таких правопорушень. Статистичні дані не повністю відображають рівень злочинності у сфері торгівлі людьми, оскільки такій злочинності притаманна латентність високого рівня [2].

За даними Міжнародної організації з міграції України у 2018 році виявлено 491 особу, яка постраждала від торгівлі людьми з метою трудової та сексуальної експлуатації. Це на 60% більше за показники 2016-2017 років.

Російська Федерація залишається основною країною призначення для торгівлі людьми з України. 70% постраждалих осіб, які звернулися до Міжнародної організації з міграції України у 2018 році, повернулися саме з цієї країни.

На другому місці – країни Європейського Союзу, звідки повернулося 17% постраждалих осіб, з них понад 80% постраждали у Польщі. Більшість постраждалих осіб, які звернулися до МОМ у 2018 році зазнали трудової експлуатації (93% у порівнянні з 89% у 2016/2017 роках) [3, с.188-191].

Однією з найчастіших причин торгівлі людьми є незнання своїх прав, невміння їх захистити, недовіра до правоохоронних органів. Українські громадяни довірливо ставляться до працевлаштування за кордоном, намагаючись обійти офіційне працевлаштування аби зберегти кошти.

Вагомим фактором, що сприяє торгівлі людьми є бідність та гендерна нерівність. Проблемою є складні стосунки в сім'ї, жертвами яких стають жінки та діти. За даними досліджень, жінки, які опинилися у скрутному матеріальному становищі, часто погоджуються на роботу, що не відповідає рівню їх освіти, навичок, кваліфікації.

Серед дітей жертвами торгівлі людьми часто стають бездомні, оскільки немає відповідальності за долю такої дитини. Майже всі діти – жертви зовнішньої торгівлі були жертвами внутрішньої торгівлі. В Україні діти найчастіше є жертвами внутрішньої торгівлі. Дітям повідомляють, що вони зможуть відпрацювати вартість проїзду, харчування, одягу та житла, втягнувши дітей у боргову кабалу [4, с.84-86].

Для запобігання і протидії торгівлі людьми необхідна консолідація та координація міжнародних зусиль. Чинний механізм запобігання торгівлі людьми має значні недоліки. Багатогранність такої злочинності наштовхнула суб'єктів законодавчої ініціативи до різноманітного трактування торгівлі людьми.

Законодавство країн ЄС (крім Бельгії) визнає торгівлею людьми лише торгівлю «живим товаром» з метою проституції чи сексуальної експлуатації, хоча форм торгівлі людьми значно більше. В результаті, особи, які займаються торгівлею людьми отримують незначне покарання, незважаючи на серйозність і жорстокість такого злочину.

Відповідно до Кримінального Кодексу України (частина 1 статті 149) торгівля людьми являє собою вербування, переміщення, переховування, передачу або шантажу людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману чи вразливого стану особи. Ця стаття КК України потребує вдосконалення, оскільки використання «силових» методів примусу, а також обману, шантажу тощо не можна вважати головною ознакою торгівлі людьми так як особа може брати участь у таких злочинах добровільно [5, с.187-190].

Результативність органів Національної поліції з викриття та розслідування фактів торгівлі людьми в Україні є незадовільною. За словами генерального прокурора України Руслана Рябошапки у 2015 році в Міністерстві внутрішніх справ було створено департамент з питань торгівлі людьми. На той момент були тисячі проваджень, а загроз лише десятки, з яких у суд поступають лише одиниці. Також генеральний прокурор зазначив, що найбільшою проблемою правоохоронців у справі торгівлі людьми є перекваліфікація.

Заступник міністра соціальної політики Юлія Соколовська стверджує, що транснаціональний характер торгівлі людьми є однією з причин складності розкриття та розслідування таких злочинів. Основним пріоритетним напрямом для міністерства соціальної політики щодо протидії торгівлі людьми є запобігання ситуації, коли громадяни України використовують або звинувачують у протиправних діях, зокрема у торгівлі людьми [6].

Отже нормативно-правова база України щодо боротьби з торгівлею людьми потребує вдосконалення відповідно до вимог міжнародних стандартів. Механізм протидії торгівлі людьми повинен включати такі заходи: координація зусиль усіх суб'єктів протидії торгівлі людьми як на місцевому, так і глобальному рівнях; внесення змін до законодавства усіх країн в частині виокремлення торгівлі людьми у спеціальний склад злочину; створення мережі антикризових центрів, що забезпечують захист і соціально-психологічну реабілітацію жертв торгівлі людьми; впровадження спеціальних освітніх програм для правоохоронців щодо проблеми торгівлі людьми.

1. Жаровська Г.П. Торгівля людьми як і форма організованої злочинної діяльності/ Г.П.Жаровська //Актуальні проблеми держави і права.-2014. –вип.71. –с.373-374

2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі: офіційний сайт Генеральної прокуратури України URL: <https://gp.gov> дата звернення 10.10.2019

3. Кісіль З.Р. Торгівля людьми –соціальна проблема сучасності /З.Р.Кісіль // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ.-2018.-вип. 44. –с.188-191

4. Александренко О.В., Веселовська Н.О. Актуальні питання протидії торгівлі людьми в Україні /О.В.Александренко, Н.О. Веселовська// Юридичні науки .-2014. –вип. 9 – с.84-86

5. Службський І.Й. Міжнародний досвідусфері протидії торгівлі людьми/І.Й.Службський// Наковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.-2014.-№1.-с.107-190

6. Пунда А.В. Основні причини та передумови торгівлі людьми в Україні /А.В.Пунда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.akademia.edu/files.Punda2016.paf